Kurz slovenského jazyka pre cudzincov 1

(sylabus predmetu)

Kód predmetu: 1ISMS/KSJC1/24
Akademický rok: 2026/2027
Semester: zimný
Forma výučby: seminár
Rozsah výučby: 2 hodiny týždenne
Spôsob hodnotenia: skúška
Počet kreditov: 0

Cieľ predmetu: pokryť témy na úrovni A1 (lekcie 1 – 10 z učebnice *Krížom-krážom*, čiastočne modifikované)

Vyučujúce na FF PU:
PhDr. Mgr. Jana Kičura Sokolová, PhD. – jana.kicura.sokolova@unipo.sk
Mgr. Jana Klingová, PhD. – jana.klingova@unipo.sk
Mgr. Soňa Rešovská, PhD. – sona.resovska@unipo.sk
Mgr. Stanislava Spáčilová, PhD. – stanislava.spacilova@unipo.sk
PhDr. Anna Timková Lazurová, PhD. – anna.timkova-lazurova@unipo.sk

Pracovisko vyučujúcich: Inštitút slovakistiky a mediálnych štúdií FF PU, Katedra slovenského jazyka
https://www.unipo.sk/filozoficka-fakulta/isms/

Témy kurzu:

1. VITAJTE NA SLOVENSKU
Témy a lexika:
- základné zdvorilostné frázy: pozdravy, privítanie, rozlúčka, poďakovanie, predstavenie sa, oslovenie

Výslovnosť:
- slovenská abeceda, korektná výslovnosť (s dôrazom na výslovnosť Y – I; H – CH; bilabiálneho Û na konci slabiky; kombinácií D, T, N, L + e, i, í, ia, ie, iu v domácich slovách a v internacionalizmoch), kvantita, prízvuk

Komunikačné zručnosti:
- vedieť písať a čítať jednoduché vety s frekventovanou lexikou
- pozdraviť sa, rozlúčiť sa
- predstaviť seba, iných
- spýtať sa na základné informácie o druhej osobe
- ospravedlniť sa, poďakovať sa
- odlíšiť vykanie a tykanie
- zvoliť správny pozdrav a oslovenie v neformálnej a vo formálnej komunikácii (vrátane akademického prostredia)

2. AHOJ, JA SOM... (O SEBE, KRAJINY)

Témy a lexika:

- krajiny, jazyky, národnosti
- elementárne fakty o Slovensku, o Prešove

Gramatika:

- personálne pronominá – sg. a pl.
- silné rodové prípony substantív (vrátane internacionalizmov)
- ukazovacie pronominá *tamten/ten/tento*, *tamtá/tá/táto*, *tamto/to/toto* – sg. a pl.
- opytovacie pronominá (*kto*, *čo*, *kde*, *kam*, *odkiaľ*, *ako*, *prečo*, *koľko*, *akými jazykmi*...)
- základné spojky (*a*, *ale*, *alebo*, *že*, *lebo, pretože*)
- prechyľovanie
- základné a radové numeráliá
- relačné morfémy verb v prézente
- konjugácia verba *byť* a slovesných tried *volať sa*, *študovať*, *robiť*, *rozumieť* v prézente
- negácia
- postavenie zvratného *sa* v druhej pozícii
- formálna a neformálna komunikácia (tykanie a vykanie)

Komunikačné zručnosti:

- rozlišovať medzi predmetmi blízkymi a vzdialenými (*tamtá kniha/tá kniha/táto kniha*)
- správne pozdraviť a osloviť vyučujúcich
- pýtať sa na meno, národnosť, krajinu, vek, jazyky, štúdium/prácu
- vyjadriť, koľko mám rokov, aké je moje telefónne číslo
- pýtať sa na význam slov, keď nerozumiem

3. INTERNÁT A OPIS INTERIÉRU

Témy a lexika:

- interiér, dom a byt, miestnosti v byte/dome, základné spotrebiče
- internát, podnájom/privát, bývanie pre študentov
- farby, tvary, vlastnosti

Gramatika:

- aký – ktorý – čí? (základné rozlíšenie)
- adjektíva + opozitá (všetky rody) – sg. a pl.
- posesívne pronominá (všetky rody) – sg. a pl.
- posesívne adjektíva (všetky rody) – sg. a pl.
- formy číslovky 1: *jeden*, *jedna*, *jedno*

Komunikačné zručnosti:

- opísať byt/izbu, v ktorej bývam, čo vlastním; čo sa tam nachádza
- určiť, kde to je (orientácia v interiéri: *hore*, *dole*, *vpravo*, *vľavo*, *vpredu*, *vzadu*, *v strede*)
- pomenovať predmety okolo seba a opísať, aké to je, ako to vyzerá (farby, tvary, vlastnosti)
- vyjadriť, že niečo niekomu patrí (*to pero je moje, Olegovo, Irynino*)

4. MESTÁ A MIESTA + PROFESIE

Témy a lexika:

- mesto a dedina, inštitúcie a budovy v meste
- mestá na Slovensku, na Ukrajine, mapa Prešova, pohľadnica, turistické informácie
- orientácia v meste (*vedľa*, *oproti*, *pred/za budovou*, *vľavo*, *vpravo*, *rovno*)
- meny (*euro*, *hrivna*, *dolár...*)
- fráza *Koľko to stojí?*
- frázy *Choď/Choďte...*, *Zaboč/Zabočte...!*
- názvy profesií a základné frázy (*pracujem ako*, *pracujem v*, *moja profesia je*)

Gramatika:

- nominatív substantív, adjektív a ukazovacích pronomín (rodové koncovky) – sg. a pl.
- numeráliá 2, 3, 4 v spojení so substantívami
- pluráliá tantum
- konjugácia verb súvisiacich s profesiami + väzby (*pracovať ako N*, *byť kým*, *stať sa kým*)
- konjugácia verb *vedieť* (plnovýznamové verbum), *žiť*, *stáť*
- prechyľovanie názvov profesií (*učiteľ – učiteľka*)

Komunikačné zručnosti:

- opísať, ako vyzerá Prešov, ako vyzerá moje mesto
- opísať, čo je na fotografii alebo na pohľadnici mesta
- povedať, na akej adrese bývam
- osloviť človeka na ulici a spýtať sa ho na cestu
- poradiť, ako sa dá niekam dostať
- vysvetliť, že nie som odtiaľto
- pomenovať základné profesie a činnosti, ktoré vykonávajú
- určiť počet vecí/osôb (*dvaja študenti*, *dve knihy*, *dve autá*, *dva stoly*)
- vyjadriť, koľko niečo stojí (*pizza*, *internát na mesiac...*)

5. NAKUPOVANIE

Témy a lexika:

- druhy obchodov (*potraviny*, *kníhkupectvo*, *odevy*, *obuv*, *drogéria*...)
- pomenovane produktov, tovarov a služieb
- jedlá a nápoje, ovocie a zelenina
- nakupovanie a základné frázy pri nakupovaní

Gramatika:

- akuzatív substantív, adjektív a ukazovacích pronomín – sg. a pl.
- verbá s akuzatívom (*mať*, *dať*, *čítať*, *poznať*, *hľadať*, *predávať*, *objednať*, *učiť*, *učiť sa*, *variť*, *kupovať*, *potrebovať*, *jesť*, *piť*, *písať*, *ukázať*...) (s dôrazom na správne vyjadrenie negácie typu *Nemám sestru.* namiesto *Nemám sestry.*)
- akuzatív personálnych pronomín – sg. a pl.
- prepozície spájajúce sa s akuzatívom (*pre*, *nad*, *pod*, *pred*, *za*, *medzi*, *na*)
- konjugácia verb *ísť*, *prísť*, *odísť*
- konjugácia modálnych verb v prézente (*chcieť*, *smieť*, *vedieť*, *môcť*, *musieť*, *mať*)

Komunikačné zručnosti:

- pomenovať základné potraviny, predmety bežnej potreby
- identifikovať základné druhy obchodov/oddelení
- napísať nákupný zoznam
- vypýtať si tovar v obchode s obsluhou
- opýtať sa na cenu tovaru
- požiadať o menšie/väčšie číslo oblečenia/topánok
- požiadať o možnosť vyskúšať si oblečenie
- vyjadriť vôľu platiť kartou/v hotovosti
- žiadať výmenu poškodeného tovaru
- žiadať vrátenie peňazí za poškodený tovar

6. V REŠTAURÁCII, V JEDÁLNI (STRAVOVANIE)

Témy a lexika:

- reštaurácia, školská jedáleň
- jedlá a nápoje (ich triedenie: *mäsité*, *bezmäsité*, *múčne jedlá*; *chladené/nechladené, perlivé, neperlivé nápoje*...)

- objednávanie
- tradičná kuchyňa
- stravovanie – raňajky, desiata, obed, olovrant, večera (čo zvyčajne jedávame v jednotlivých častiach dňa)
- vegetarián, vegán, diéta, zdravé stravovanie, alergie, intolerancie
- frázy v reštaurácii (*Dám si...*, *Pre mňa bude...*, *Môžem zaplatiť?*, *Dá sa platiť kartou?...*)
- frázy *chutí mi – mám rád/rada (jedlo) – páči sa mi* a ich rozlišovanie

Gramatika:

- konjugácia verb *priať si*, *pozvať*, *jesť*, *piť*, *niesť*, *stať sa* v prézente

Komunikačné zručnosti:

- vypýtať si jedálny lístok
- objednať si jedlo/nápoje v reštaurácii, v kaviarni
- poprosiť si účet, zaplatiť
- vyjadriť sťažnosť (*jedlo je studené*, *čakám veľmi dlho...*)
- objednať si jedlo online
- pozvať niekoho do reštaurácie, na stretnutie (do kina, do divadla, na oslavu a pod.)
- porozprávať o sebe (čo mám rád/rada, aké jedlo mi chutí, aké je moje obľúbené jedlo, varenie verzus donáška)

7. CESTOVANIE

Témy a lexika:

- dopravné prostriedky, cestovanie, cestovanie po Slovensku
- cestná doprava, letecká doprava, vlaková doprava, lodná doprava, podzemná doprava
- typy cestovných lístkov (*detský*, *žiacky*, *študentský lístok – zľavnený*, *bezplatný*, *„voľný“ lístok*, *celý*, *prestupný lístok*, *polhodinový/hodinový*, *celodenný lístok...*)
- železničná stanica (*čakáreň*, *nástupište*, *koľaj*, *výpravca*, *sprievodca/sprievodkyňa*, *cestujúci/cestujúca*, *vozeň*, *jedálenský vozeň*, *lôžkový vozeň*, *orientačná tabuľa*, *meškanie*, *prvá a druhá trieda...*)
- metro
- letisko (*terminál*, *stevard*, *letuška*, *pilot*, *odletová hala*, *príletová hala*, *letecká spoločnosť...*)

Gramatika:

- inštrumentál substantív, adjektív a ukazovacích pronomín – sg. a pl.
- verbá s inštrumentálom (*cestovať*, *česať*, *umývať sa*, *písať*, *byť*, *ísť...*)
- prepozície spájajúce sa s inštrumentálom (*nad*, *pod*, *pred*, *za*, *s*, *medzi*)
- inštrumentál personálnych pronomín – sg. a pl.
- odlíšenie používania bezpredložkového inštrumentálu a inštrumentálu s prepozíciou *s/so*

Výslovnosť:

- korektná výslovnosť prepozícií v spojení s personálnymi pronominami (*so mnou*, *s tebou*, *s ním*, *s ňou*, *s nami*, *s vami*, *s nimi*)

Komunikačné zručnosti:

- kúpiť si lístok na autobus, trolejbus, na vlak, rezervovať si letenku (aj online), objednať si taxík
- hovoriť o svojich cestovateľských skúsenostiach a plánoch (ktoré krajiny som navštívil/navštívila, kam plánujem cestovať, moja vysnívaná destinácia)
- lokalizovať objekt v exteriéri (*nad*, *pod*, *pred*, *za*, *s*, *medzi*)

8. NA UNIVERZITE

Témy a lexika:

- škola, univerzita, denný program, rozvrh hodín
- pravidelné činnosti počas dňa, príslovkové výrazy s časovým významom (*ráno*, *doobeda/predpoludním*, *naobed/napoludnie*, *poobede/popoludní*, *večer, v noci*)
- *pracovné dni*, voľné dni: *sviatky* (cirkevné, štátne), *prázdniny*, *dovolenka*, *dekanské voľno*, *rektorské voľno* (s dôraznom na rozlišovanie slov *prázdniny – sviatok – dovolenka* v slovenčine)
- *prednáška*, *seminár*, *prax*
- *priebežné hodnotenie*, *skúška*
- *seminárna práca*, *ročníková práca*, *bakalárska práca*, *diplomová práca*
- *sociálne*, *motivačné*, *prospechové štipendium*
- rozlišovanie výrazov: *úradné hodiny* (na študijnom oddelení, ubytovacom oddelení) – *konzultačné hodiny* (vyučujúcich) – *ordinačné hodiny* (lekára/lekárky)
- organizácia akademického roka (*akademický rok*, *letný/zimný semester*, *zápočtový týždeň*, *skúškové obdobie*)
- *univerzita*, *fakulty*, *inštitúty*, *katedry*
- *rektor/rektorka*, *prorektor/prorektorka*, *dekan/dekanka*, *prodekan/prodekanka*, *garant/garantka študijného programu*, *študijný poradca/študijná poradkyňa*, *tútor/tútorka*, *vyučujúci/vyučujúca*, *študijná referentka*
- korektné oslovovanie osôb z univerzitného prostredia a adekvátna referencia
- *knižnica/študovňa*, *učebňa*, *seminárna miestnosť*, *aula, kancelária vyučujúceho/vyučujúcej*, *sekretariát inštitútu*
- *študentský domov/internát*, *jedáleň*, *školský bufet*

Gramatika:

- opakovanie numerálií, vyjadrovanie času (*Koľko je hodín?*, *O koľkej?*)
- verbá na označenie základných denných aktivít (*sprchovať sa*, *obedovať*, *ísť na prechádzku* a pod.)
- slovesné triedy *spať*, *stretnúť*, *vidieť*
- préteritum (*byť*, *ísť*, *jesť*, *rozumieť*, *stretnúť*, *niesť*) + negácia
- modálne verbá v préterite
- korektné používanie adverbií *ešte* a *už*

Komunikačné zručnosti:

- ústne sa ospravedlniť vyučujúcemu/vyučujúcej (za absenciu, meškanie, nesplnenie úlohy atď.)
- pracovať s webovou univerzitnou stránkou
- objednať si knihy z univerzitnej knižnice (online)
- porozprávať, ako vyzerá môj deň na univerzite
- požiadať o niečo na študijnom oddelení
- vyjadriť zdvorilo prosbu o vstup do kancelárie vyučujúceho/vyučujúcej, na sekretariát inštitútu a pod.
- sformulovať zdvorilý e-mail vyučujúcemu/vyučujúcej s korektným oslovením; vyjadriť v ňom prosbu, ospravedlnenie, požiadať o informáciu a pod.
- vyjadriť, čo som robila/robila včera

9. BRIGÁDA

Témy a lexika:

- deň, mesiac, rok, dni v týždni
- vyjadrovanie dátumu

- hľadanie brigády, inzerát, pracovná ponuka, žiadosť o prijatie do zamestnania, životopis, pracovný pohovor, dohoda o brigádnickej činnosti, zmluva, odvody, zdravotné poistenie, sociálne poistenie, pracovať legálne, pracovať načierno...

Gramatika:

- lokál substantív, adjektív a ukazovacích pronomín – sg. a pl.
- verbá s lokálom a správnou prepozíciou (*hrať na klavíri*, *ísť na bicykli*, *písať na počítači*, *hovoriť o svojich pracovných skúsenostiach*, *rozprávať sa o problémoch*, *rozmýšľať o štúdiu*...)
- lokál personálnych pronomín – sg. a pl.
- prepozície spájajúce sa s lokálom (*v*, *na*, *pri*, *po*, *o*)
- rozlišovanie *na – v* pri vyjadrovaní miesta a smeru
- neurčité a vymedzovacie pronominá (*niekto*, *niečo*, *nikdy*, *nikam*, *všetci/všetky*, *všade*...)
- dvojitá negácia

Komunikačné zručnosti:

- nájsť si brigádu prostredníctvom pracovnej ponuky/inzerátu na internete
- sformulovať žiadosť o prijatie do zamestnania
- vytvoriť štruktúrovaný životopis
- naplánovať, zmeniť, zrušiť termín pracovného pohovoru, pracovnej doby, stretnutia a pod.

10. VOĽNÝ ČAS A KONÍČKY

Témy a lexika:

- voľný čas
- životný štýl
- záľuby a koníčky

Gramatika:

- rozlišovanie foriem: *rád niečo robiť – mať rád niečo*; *mať rád – ľúbiť – milovať*; *mať rád – páčiť sa*
- vyjadrovanie reflexívnosti v slovenčine:
- vždy reflexívne verbá (*smiať sa*, *báť sa*, *páčiť sa*, *stať sa*, *dariť sa*, *diať sa*...)
- pronomen *sa* – rozlišovanie foriem: *umývať – umývať sa – umývať si (ruky)*, *česať – česať sa – česať si (vlasy)*, *obliekať – obliekať sa – obliekať si (košeľu)*, *obúvať – obúvať sa – obúvať si (tenisky)*
- reciprocita (*rozprávať sa*, *zoznámiť sa*, *ľúbiť sa*...)
- modifikácia významu (*vrátiť knihy – vrátiť sa domov*, *stratiť kufor – stratiť sa v meste*, *nudiť študentov – nudiť sa*...)
- zmena významu (*mať – mať sa*, *tešiť – tešiť sa*...)

Komunikačné zručnosti:

- porozprávať, čo rád/rada robím vo voľnom čase, aké sú moje záľuby a koníčky
- opísať svoj životný štýl
- opýtať sa iných na trávenie voľného času
- plánovať spoločné aktivity s priateľmi/známymi

Literatúra:

Základná učebnica:

Krížom-krážom A1, 2. vyd., 2018 (lekcie 1 – 10)

Doplňujúce učebnice:

Tri dva jeden slovenčina A1, 2015

Hovorme spolu po slovensky A1-A2

Online platformy vhodné na použitie:
SLOVENČINA V POHODE – Nauč sa po slovensky (unipo.sk) – odporúčané
Učíme (sa) slovenčinu (ucimesaslovencinu.sk)

Podmienky absolvovania predmetu:

- **Úspešné zvládnutie záverečného testu z prebraného učiva.**
- **Záverečný test sa bude písať v skúškovom období v druhej polovici januára 2027. Študenti budú o termíne a mieste písania testu informovaní najneskôr v zápočtovom týždni zimného semestra.**
- **Každá študentka/každý študent má právo na jeden riadny a jeden opravný termín.**

Hodnotenie (percentuálna úspešnosť):
A: 100 – 90 %
B: 89 – 80 %
C: 79 – 70 %
D: 69 – 60 %
E: 59 – 50 %
FX: 49 – 0 %